

VZNIK, ROZVOJ A PŮSOBNOST ČERVENÉHO KŘÍŽE

VRAVA VÁLČNÁ. Za dnivého hřmění děl, jež z temných jímů svých zanášejí smrt a zkázu v řady vojáků, za třeskotu strojových pušek, v bouřlivém jeku postupujících nepřátel ozve se tu a tam srdečvoucí výkřik, temný pád raněného vojína, přes zbledlé jeho tělo však dále a dále se nese furie válečná. Kdo stará se o ubožáky tyto? Kdo ovláží vyprahlé rty jejich krůpějí vody?

Ve chvíli válečné není místa pro soucit a útrpnost, tam nelze zatlačit shasnající oko milencím přátel, tam každý vojín, zbaven rozvahy, omámen rykem a hlomozem, poháněn železnou nutností, touží jen vraždit — vraždit.

Však hle! V patách za bojujícími vojsky, přijíždějí členové červeného kříže, by s nasazením vlastního života všude přispěli ku pomoci těm, kdož pomoci jejich potřebují. Oni nečiní rozdíl mezi přítelem a nepřítelem, nýbrž rádi a ochotně přispějí tam, kde přispěti možno. Tam něžná ruka ženská svažuje horké rty těžce raněného vojína, tam rychle obvažuje krvácející ránu, tam ohušší ošetřovatelky bezvládné tělo do připraveného povozu — jiná opět jako světlice hladí tvář a snaží se, aspoň v poslední okamžiku zpřijemnití laskavými slovy kvapem unikající život unárajícího.

Těžká a neocenitelná jest práce Červeného kříže!

Kolik nás, kdož tak rádi zdobíme se významným odznakem tímto, může se prochlubiti, podrobnou znalostí vzniku a významu jeho? Kteří z nás vědecké vzpomínou a lidumila, Henry Dumanta ze Ženevy, jenž první položil základy k blahodárné instituci této? Kdy a jakým způsobem vzala původ svůj tato blahodárná instituce? Kdo z nás neměl by aspoň částečně poznati o živé u Solferina, snad nejkrvavější roči minulého století, v níž 24. června roku 1859. Rakušané pod mocnými ranami a tlakem spojených vojsk italských a francouzských na hlavu porazili.

Henry Dumont, trávil prázdniny své v malém a útulném městečku Castiglione, nedaleko Solferina, byl očitým svědkem tohoto krvavého boje, ba celý strašný děj ten se odehrával před jeho očima. Kdož může se diviti, že v znetlivené povaze své jít sá soucitem k utrpení raněných vojáků, vřelými slovy vyzval zbývajcí v městečku přátele a spěchal pomoci tam, kde ranám a bolesti ulaveno býti mohlo. Přičiněním jeho klidně jindy městečko rázem přeměněno bylo ve velkou nemocnici, kde v dolech, kostelích, školách a veseljích budovách umístěni byli ranění. Dumont pak sám do vysílání se zvláštní láskou a ochotou pomáhal všude, kde služeb jeho bylo potřeba.

Výsledek nedal na sebe dlouho čekat. Vida krásný úinek své práce, odhodlal se založiti spolek, jehož jediným cílem by bylo nezájmově napomáhati v bídě a utrpení. Za tím účelem vydal brožuru "Souvenir of Solferino", v níž stručně a pravdivě vyložil průběh a běhy válečné. Práce tato došla pochopení a uznání ve všech povola- ných kružích tehdejších. Toť první počátek Červeného kříže.

Dumont však nazeřel se na první krok tohoto, nýbrž snažil se pro úmysl a záměr svůj nakloniti si vládu a vládní kroky, sbíraje se posavadní způsob válčení byl absurdním, nehumánním a žádal, aby vlády samy chopily se

práce a založily jistou společnou instituci, jež by měla za účel ošetřovati raněné a členové jejíž by byli by nedotknutelnými. Záměr jeho však po dlouhý čas nemohl dosti důležitosti pochopení a ocenění.

Každý sice snahu jeho schvaloval, zároveň však upozorňoval, že vládnoucí v tehdejší době strana vojenská nikdy nedovolí, by na bojišti vedle moei branné spolupůsobila organizace civilní. Než Dumont v započátním díle neustál, nýbrž dále a dále propagoval myšlenku svou, až konečně došla svého uskutečnění. Získáním Gustava Moyniera za svého spolupracovníka a vlivem několika důležitých politických a vzdělávacích společností ve Francii, Švýcarsku a Německu utvořeno bylo komitét, sestávající z Dumanta, Moyniera a švýcarského generála Dejoura, čímž k další práci jejich základ byl položen.

V srpnu r. 1864 svolán byl kongres do Ženevy, kde stanovy a pravidla instituce této byly seřvaleny a podepsány reprezentanty různých vládních, čímž stal se Červený kříž mezinárodní organizací. Ve společnosti Červeného kříže sestoupili se ve všech vzdálených státech oni živlové, kteří vzali si za úkol napomáhati buď peněžními příspěvky, osobními výkony neb jakýmkoli jiným způsobem ku zmírnění útrap válečných, pohrom živelních a tud.

Jako v každé jiné organizaci tak i v instituci této vidělo se nutným opatřiti členstvo své viditelným vnějším odznakem a za odznak ten vybrán červený kříž v bílém poli. Znak tento, na značnou dálku viditelný, označuje v čas válečný za nedotknutelně obvažité na bojišti, polní nemocnici, skladistě potřeb zdravotnických a pod.; jako páská kolem paže označuje za stejným účelem osoby zaměstnané zdravotnickou službou u obou bojující vojsk, pokud osoby tyto vykonávají svůj úkol, nesmí na ně býti střeleno, nepřátelsky nastupováno, nýbrž doporučují se vzájemně ochráně.

Práce Dumantova byla skončena. Červený kříž byl založen, vydatně podporován a dostalo se mu oficiálního uznání všech téměř velmocí. Jaká zvešla mu odměna za namáhavou a neocenitelnou jeho práci? Táž, jaká bývá odměnou všem nezájstným vedleduchům. Po všech těch těžkých zkouškách, po neúmorné a vysilující práci své očit se téměř na kraji nedostatku a bídě.

Po odchodu ze Ženevy usídlil se v Paříži, kde nešťastným obraty finančními ocitl se nad propastí bídě a nastal čas, kdy sám byl by nutně potřeboval pomoci Červeného kříže, k založení jehož tolik práce a síly věnoval. Nekleš, nýbrž hrde s čelem vztyčeným vzdoroval kruskům jej raním neúspěšným osudu.

Po bouři bývá jasno. — Staré pravidlo toto osvědčilo se i v tomto případě. Císařovna ruská Marie, dověděvši se o smutných jeho poměrech, podala mu ruku pomoci a dosáhl tím Nobelovi ceny v roce 1901 život jeho opět ocitl se v pravidelných koležích. Prost starostí veslejších mohl při smrti své v říjnu 1910 hrde a radostně ukázati na velkolepé své dílo.

Ve Spoj. Státech slně idee této dlouho se nechtěla ujeti a přičáti toužebně ovoco. Již v roce 1877 utvořilo sice několik vlastních českých nadšených komitétů za účelem propagování myšlenky této, práce jejich však nechtěla cele a

VE ZNAMENÍ ČERVENÉHO KŘÍŽE

Milliony a miliony válek postizeného lidu v Evropě, v krajínách, které spustošeny byly krokem války, závisí na podpoře Červeného kříže, kteráto organizace opatřuje jim nejménější potřeby k životu — dosti, aby duše a tělo udrženy byly pohladě. Organizace Červeného kříže je universální rukou pomocnou. Ale aby mohla nabídnouti pomocnou ruku strádajícímu a trpícím, musí míti vaši podporu. Jestliže přejete si zmírnění bídy a utrpení milionů nešťastných lidí ve světě, můžete tak učiniti prostřednictvím Červeného kříže. Dejte, co vám možno, vnitřní uspokojení a vděk milionů nešťastníků bude vám odměnou.

trvale zaujati širší vrstvy lidové. Teprve když vláda naše v roce 1882 přistoupila k svazu Červeného kříže, došla národní a životní otázka tato konečného svého pochopení a v roce 1883 byl trvale založen "American Red Cross" v nynější své podobě.

Během následujících let rozšířil červený kříž působnost svou i v oborech jiných. V roce 1905 pak byl Červený kříž zreorganizován a výnosem kongresu uznan za oficiální pomocnou organizaci Spoj. Států amerických. Jest to jediná uznaná organizace, jež umožňuje dobrovolníkům přispěti nemocným a raněným v případě války. Jest to jediný uznaný prostředek k vzájemnému spolupůsobení vojska, námořnictva a civilního obyvatelstva jest jedinou uznanou terzí, jež schopna jest čelit pohromám a katastrofám jakéhokoli druhu.

President Spojených Států jest vrchní hlavou Červeného kříže. Vojsko pozemské i námořní jest reprezentováno svými zástupci, všichni vzdělanci národové v časě

kolik katastrof, kolik životních pohrom bylo našim udělena? Zemětřesení v San Francisku, zátopa mississippská, zemětřesení v Messině, mor v Číně, katastrofa v uhelných dolech v Messině, záhoda Titaniku a Eastlandu, tyfová nákaza v Srbsku a celá řada jiných menších neštěstí. Ve všech případech těchto Červený kříž nad slunce jasněji dokázal neocenitelný význam a důležitost svou. Není snad jediný člen, jediná členka instituce této, jenž by v čas nutnosti a potřeby spronevřil se povinnosti své.

Je-li ta neb ona krajina postižena živelní pohromou, okamžitě navedoměn jest odbor pro civilní pomoc, jenž ihned vyšle své zástupce na scénu neštěstí, kde započne svou první záchrannou a pomocnou práci. Při práci této osobní zájem a postavení na váhu nepadá, nýbrž každý musí se podrobiti okolnostem. Lidstvo na prokázaná dobrodiní rádo zapomíná a proto jest k uvědomění si důležitosti významu Červeného kříže nutno čiti historii pohrom a neštěstí nejen ve Spoj. Státech, nýbrž po celém světě a pak teprve správně oceniti můžeme dalekosáhlou a těžkou práci amerického odvětví Červeného kříže.

V denních časopisech zdejších každodenně téměř zahrány jsou celé sloupce zprávami o neštěstí, ohni, zátopách a cyclonech. Pomoc se dostává, význam její však v krátkosti přijde v zapomnění. — Členové Červeného kříže však nezapomínají, nýbrž z neštěstí jednoho žerpají poněmku pro působnost svou další. Mluvíme-li o tragedii válečné, mané vynoří se v mysli naší obraz bojiště: zohavené mrtvoly, nátek a kvilění raněných, hřmění děl, třeskot pušek, ohlušující řev vítězících vůbec nejčernější drama, jaké mysl lidská si představit může. V takovém případě pak rozvine Americký Červený kříž plně činnost svou. — Ano, po skončení války této zaskví se v dějinách jména hrdinů a heroín, jež za věrky válečné v dešti kul bez ohledu na vlastní nebezpečí svoje síly své věnovali úlevě a pomoci trpícím. Přísti dějiny světa budou důkazem záslužné práce lékařů a ošetřovatelek Amerického Červeného kříže, kdož v nejtěžších chvílích s nasazením vlastního života pomáhali válekou a tyfem sísnujícím nehožákům nešťastného Srbska, přimášeje pomoc a úlevu, kde potřeba toho kázala. Přísti dějiny světové musí zděditi patřičný hold nezájstné obětivosti heroů a heroín těchto.

K ocenění práce a významu Červeného kříže není třeba zacházeti na bojišti evropské, neboť země tato v posledních jen několika letech při hrozných se stálých neštěstí plně význam jeho dosvědčiti může. Vzpomínáme si opět na zátopu v Ohio. — Jakmile první zpráva o neštěstí tam se objevila, celý stroj Červeného kříže uvedla byl v pohyb. Ihned vysláni na místo neštěstí zkušené lékaři a ošetřovatelky, celá legie sil pomocných, jež pod bedlivým dozorem chopila se prací zachranných. O ohromné práci a obětavosti lidu, milů těchto, můžeme si učiniti obraz představitelů slov guvernora Coxe, jenž pravil: "Jsou lidé, kteří jest židův snad trosička, díky Červenému kříži, nezustal v pohromě této bez přístřeší, pokrmu a oděvu."

Vzpomínáme si na ohromný požár továren na bavlnové zboží v New Yorku, v roce 1912, kde mno-

ho mladých žen a matek stalo se obětí dravého živlu. Vzpomínáme si na potopení Titanicu, na zemětřesení v San Francisku. Ve všech těchto případech práce Červeného kříže byla ohromná, členové jeho netoliko že první chopili se prací zachranných, nýbrž postarali se i později o zbledované, hladovělce obyvatelstvo.

V článku tomto chceme upozorniti pouze čtenáře naše na dalekosáhlý význam a účinnou akci, již americký Červený kříž v posledním desetiletí k prospěchu lidstva vykonal. Něžná a citlivé srdce, lačková mysl, rychlá a účinná pomoc řízená zdravým rozumem jsou pracovními odznaky každého úda Červeného kříže.

Červený kříž stojí pevně odhodlán k další své činnosti. Červený kříž máni pomoc a úlevu. Práce jeho není prací placenou, ledabylo, studenou; všichni úlové pracují rádi, ochotně, a přesvědčením pomoci a ulehčiti trpícím bratřím a sestřím svým.

V dodatku ještě se chceme zmínti o kolosální práci amerického Červeného kříže, v poslední době, aby tak dostalo se širší veřejnosti poněmku jak nakládáno jest s penězemi ve prospěch instituce této sebranými.

Americká společnost Červeného kříže vydala od 10. května do 31. srpna \$12,340,000, z čehož vynaloženo bylo ve Francii, kde zůří hlavní boj spojeneckých armád \$10,000,000. Budoucí plány společnosti jsou asi následující.

Zřízování a udržování nemocnic pro americké vojsko ve Francii. Vydřování domů odpočinku a osvěžení pro vojsko ve shodě s dovolením vojenských úřadů. Udržování podobných domů pro spojení.

Konečně pak věnování se práci civilní, jako: Péče a vyučování dítek, postarání se o zraněné, nemocné a zneschopnělé vojíny, poskytnutí potřebného nářadí a náčiní lidu válekou na mízu přivedenému, a pracovatí pro šíření se soucitů a jiných nakažlivých nemocí.

V konečné poloze pak chceme upozorniti, — že válečná rada vyslala do Evropy pět rozličných komisí studování tamní poměry, jak by si přísti práce Červeného kříže nejlépe usaditi a uplatniti dala.

Červený kříž jest odznakem lásky, mílošrdenství a lidskosti. Spolek Červeného kříže komu pro lidstvo službu nejkrásnější a nejvznešenější, prost všech zájmů osobekých, necelá ani odměny ani pochvaly za blahodárnou práci svou ve prospěch lidstva. Má-li však těžkým povinnostem svým řádně dostáti, nutné potřebuje vaši pomoci a proto trpělivě a skromně klepe u bran srdcí vašich, byste hlývnou svou přispěli k zachránění životů, k ošetření nemocných vojáků a k zachování bádě a hladu v šaravě vydaných žen a vdůvkách. Vy, kdož nemůžete se zbraní v ruce přispěti lidoxládě a lidskosti k vítězství, položte hlývnou svou na oltář vlasti, jež zájstě jest vám právě tak milá jako těm, kdož na bojišti za ni krvácejí. Byli jsme velmáři ve válku tuto arrogantní pruského militarismu a náš zájstí zla arrogantce jeho bude zkříšená.

S ohledem lidskosti, v zájmu svého vlasteneckého smýšlení nezapomínejte a přineste každý z vás dle možnosti povinnou obět Americkému Červenému kříži.

Česká legie ve francouzských zákopech.

"A kdybychom padli vši, noví vstanou bojovníci..."